

***Przemoc – jako manifestacja władzy.
Próba poszukiwania kodu wizualnego tożsamości narodowej w
kontekście historycznego wydarzenia, jakim była Wojna Domowa w
Finlandii w 1918 roku.***

We wstępie rozprawy sygnalizuję temat interesującego mnie zjawiska przemocy w odniesieniu do władzy, kultury, polityki. Osłą pracy teoretycznej, jest analiza tematu przemocy w kontekście Fińskiej Wojny Domowej z 1918 roku – jej ogromnej traumy, która miała niewątpliwy wpływ na kształtowanie się tożsamości narodowej, również ciekawego sposobu upamiętniania tego „zwycięstwa” (w której to wojnie dwie strony konfliktu były „ofiarami”).

Poprzez krótką analizę historyczną, w części pierwszej, moim celem jest ujawnienie najważniejszych aspektów politycznych, socjologicznych, kulturowych, które były niezbędne w zbudowaniu kontekstu, znaczenia przyszłej pracy wizualnej.

W dalszej części rozprawy przyglądam się wybranym zagadnieniom tematu Wojny Domowej w Finlandii z 1918 roku, takimi jak: terror Białych i Czerwonych, (w krótkim rysie historycznym konfliktu). Postaci bohatera narodowego Carla Gustafa Mannerheima, jego historycznej „Przysiędze na Miecz” (*Miekkavalapuhe*) z 23.02.1918 roku, odnalezionej w Archiwum Narodowym w Helsinkach. Przywołuję również wybrane wątki analizy intertekstualnej Niko Huttunena - jako pracy badawczej nad interpretacją min. „Przysięgi na Miecz” (*Miekkavalapuhe*). Interesującym zjawiskiem, które naświetliłam jest współczesny odbiór kontrowersyjnej postaci Marszałka Mannerheima o czym mogłam przekonać się podczas pobytu w Helsinkach. Kolejnym ważnym wątkiem rozprawy jest odniesienie się do idei Wielkiej Finlandii (Suur – Suomi).

Wątki współczesne, to następna część pracy badawczej poświęcona analizie pomników heroicznych powstałych krótko po zakończeniu działań militarnych w latach 1920-1934. Tłem analizy w tym wypadku jest miasto Tampere odgrywające szczególną rolę podczas Wojny Domowej. Głównym motywem mojego zainteresowania jest pomnik zwycięstwa z Tampere (*Tampere Vapaudenpatsas*), który poprzez swoją symboliczną treść i polityczne odniesienia wzbudził w latach jego odsłonięcia ogromnie kontrowersje. Analizując pomnik zwycięstwa przybliżam genezę jego powstania oraz ujawniam personalia modela, którego wybór dokonany przez autora pomnika Viktora Janssona był pod wieloma względami wyjątkowo trafny. Krótko przybliżam życiorys modela- legendarnego bohatera wojny zimowej- Eliasa Simojoki.

Innymi przykładami manifestacji władzy w przestrzeni publicznej, które opisuję są kolejno: Biały Memoriał z Lempäälä 1934, Statua Wolności z Lahti 1921, Statua Wolności z Kokkola, Statua Wolności z Oulu 1920, Statua Wolności z Joensuu 1923, które są warte uwagi ze względu na swoje polityczne i symboliczne odniesienia.

W rozdziale „Pamięć/zapomnienie”, przypominam jaka rola przypada pomnikom w przestrzeni publicznej. Po raz kolejny odnoszę się do Statuy Wolności z Tampere przypominając jej polityczny kontekst. Podaję przykłady nielicznie zaistniałych pomników poświęconych pamięci Czerwonych po Wojnie Domowej.

Zakończenie rozprawy stanowi pytanie o sens widzialności, oraz przemoc interpretacji. Za pośrednictwem myśli filozofa G. Didi - Hubermana, oraz słów wybitnego historyka sztuki Edwina Panofsky'ego, stawiam pytanie o to w jaki sposób patrzymy na dany przedmiot, w jaki sposób możemy podjąć próbę interpretacji przeszłości, co jest niezmiernie istotne w kontekście badań historycznych.